

Vuosi- kertomus

2023

Heureka

Oivaltamisen iloa!

Vuosikertomus

Heureka 2023

5

Vastuullisesti kaikkia varten

6-7

Heurekan yleisö

8-13

Näyttelyt ja näyttelyhankkeet

14-15

Planetaario

16

Tapahtumat

17-20

Oppimishjelmat ja oppimateriaalit

21

Kansainvälinen Heureka

22-23

Henkilöstö ja organisaatio

24-27

Talous, tunnusluvut, tuloslaskelma ja tase

28-29

Kumppanuudet

30

Tiedekauppa Magneetti Oy

31-33

Heureka Overseas Productions Ltd Oy

Tehtävä

Oivaltamisen iloa!

Visio

Kaikki rakastuvat tieteeseen.

Arvot

Pohjaamme tutkittuun tietoon.

Olemme luotettavia, avoimia ja edistämme tieteen tuntemusta.

Innostamme kaikkia uteliaisuuteen.

Kartutamme yhteiskunnan tiedepääomaa tekemällä tieteestä helposti lähestyttävää. Tarjoamme merkityksellisiä ja mieleenpainuvia elämyksiä.

Toimimme vastuullisesti.

Ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys ohjaavat kaikkea toimintaamme.

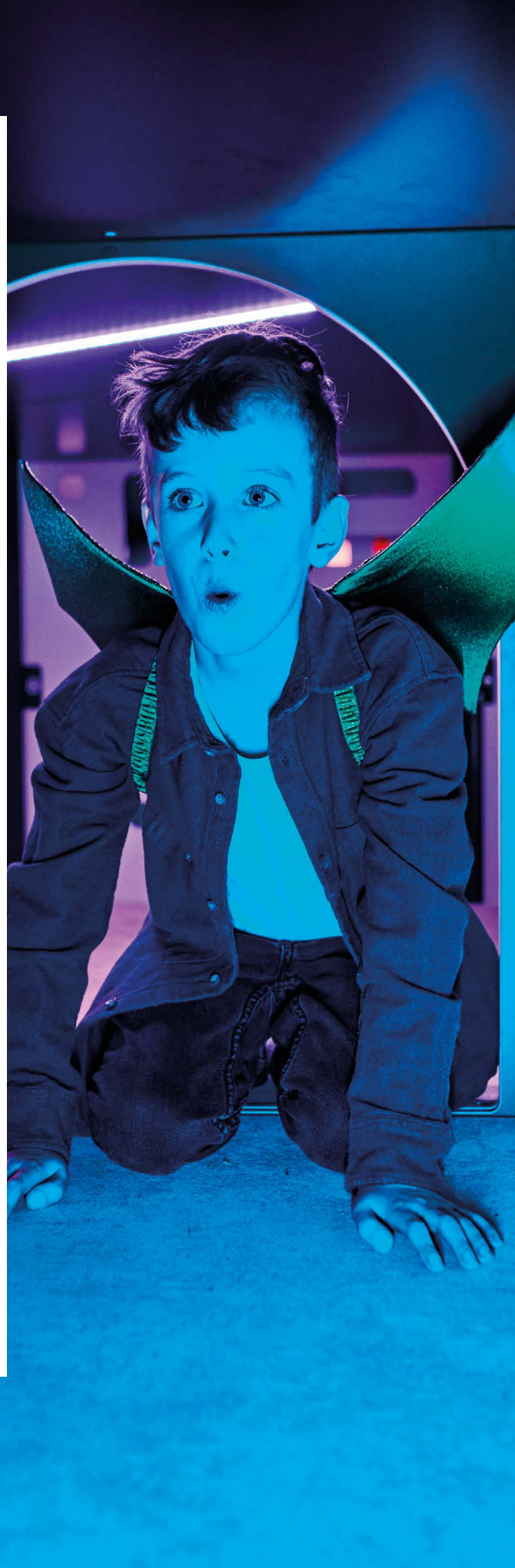
Opimme ja onnistumme yhdessä.

Kannustamme luovuuteen ja uudistumiseen. Rakennamme yhteistyötä moninaisuutta kunnioittaen.

Heurekan ympäristölupaus

Tiedekeskus Heureka ottaa ympäristönäkökohdat huomioon kaikessa toiminnassaan ja kehittää toimintaansa haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Kannustamme henkilökuntaamme ja vierailijoihimme ekologisuuteen ja kestävään kehitykseen. Heureka kasvattaa ympäristötietoutta sisältöjensä kautta.

Vastuullisesti kaikkia varten

Heureka kantaa vastuuta yhteiskunnan osaamispuhjan ja tulevaisuudesta innostamalla uteliaisuuteen sekä kannustamalla elinikäiseen ja elämänleveyteen oppimiseen. Numeroiden valossa tämä toteutuu mallikkaasti: vuosi 2023 oli lähes 348 000 kävijällä kaikkien aikojen viidenneksi vilkkain Heurekaan historiassa. Vetonaulana on ollut näyttelymme Leikin voima, jonka tuotimme yhteistyössä varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa. Aihe puhuttelee ajassamme muitakin kuin pienten lasten perheitä. Leikki ja vapauttava yhdessäolo tuottavat henkistä hyvinvointia vakavassa maailmassa.

Heureka on kaikkia varten. Sosiaalista vastuullisuuttamme on miettiä, miten tavoittaisimme tiedeviestilämme vielä useampia ihmisiä ja yhteisöjä, ja miten poistaisimme heiltä osallistumisen esteitä – olivat ne sitten fyysisiä, henkisiä tai taloudellisia. Käytämme nykyään näyttelyissämme selkosuomea suomen, ruotsin ja englannin kielen rinnalla. Madallamme oppilaitosvierailujen kynnystä tiedekummitoiminnallamme kumppaneidemme kanssa (ks. s. 28). Loimme uutuuksena torstai-iltoihin edullisen kymmenen euron pääsylipun, joka on löydetty kiitettävästi ja houkuttelee uusia yleisöryhmiä Heurekaan. Suomen monikulttuurisin kaupunki on verraton kasvualusta yleisöjemme moninaisuudelle. Meidän on ymmärrettävä tavoittelemiemme yleisöjen tarpeet ja kiinnostuksen kohteet heitä kuuntelemalla.

Heurekaan ekologinen vastuullisuus on tunnettua tarjonnastamme, joka usein käsittelee ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta ja kannustaa yleisöä kestäviin valintoihin. Kuluneena vuonna käänsimme katseen myös itseemme. Kävimme läpi kaikki toimintomme ja selvitimme niiden ympäristövaikutukset. Annoimme ympäristölupauksen ja saavutimme Ekokompassi-sertifikaatin, joka sitouttaa meidät resurssivii-sauteen ja toimintamme jatkuvaan parantamiseen. Esimerkkinä toimenpiteistämme asensimme Heurekaan katolle aurinkopaneelit, jotka tuottavat noin 5 % sähköntarpeestamme.

Heurekaan talouden tärkeä tukijalka on yleisön kiinnostus ja suosio. Suomalaisten miellissä olemme tutkitusti vapaa-ajankeskusten kärjessä: arvostettu, luotettu ja haluttu. Yhtä tärkeää on yhteiskunnan tuki, jota käytämme vastuullisesti tärkeään tehtäväämme.

Taloudellinen vastuullisuutemme ottaa uuden harppauksen, kun nyt olemme mukana suomalaisten talousosaamista kohentavassa hankkeessa.

Heureka kantaa vastuunsa myös tiedekeskuksien kehittämistä. Saimme suunnitella, järjestää ja isännöidä kaikkien aikojen ensimmäisen globaalin johtajafoorummin, joka houkutteli marraskuussa Heurekaan 120 alan johtavaa toimijaa ja asiantuntijaa 40 maasta ja kuudesta maanosasta pohtimaan vastauksiamme misinformaati- ja planetaarisen kriisin haasteisiin.

Voimme onnistua vain yhteistyöllä ja kaikkien osallisuudella.

Mikko Myllykoski
Heurekaan toimitusjohtaja

Heurekan yleisö

Heurekassa vieraili vuoden 2023 aikana 347 926 kävijää. Vuosi 2023 oli kaikkien aikojen viidenneksi vilkkain tiedekeskuksen 34-vuotisessa historiassa.

Heurekan yleisöstä valtaosa on perheitä ja ryhmiä, jotka vierailevat tiedekeskuksessa vapaa-ajallaan erityisesti viikonloppuisin ja koulujen loma-aikoina. Vilkkaimmat kuukaudet olivat helmikuu ja heinäkuu. Lukuvuosien arkipäivinä Heurekassa käy eniten koulu- ja oppilaitosryhmiä, joiden osuus vuoden 2023 kävijöistä oli 41 887 eli noin 12 %. Lisäksi muualla kuin Heurekassa toteutuneen ns. outreach-toiminnan kautta Heureka-elämysten kokijoita saavutettiin noin 10 000, joista suuri osa oli kouluryhmiä.

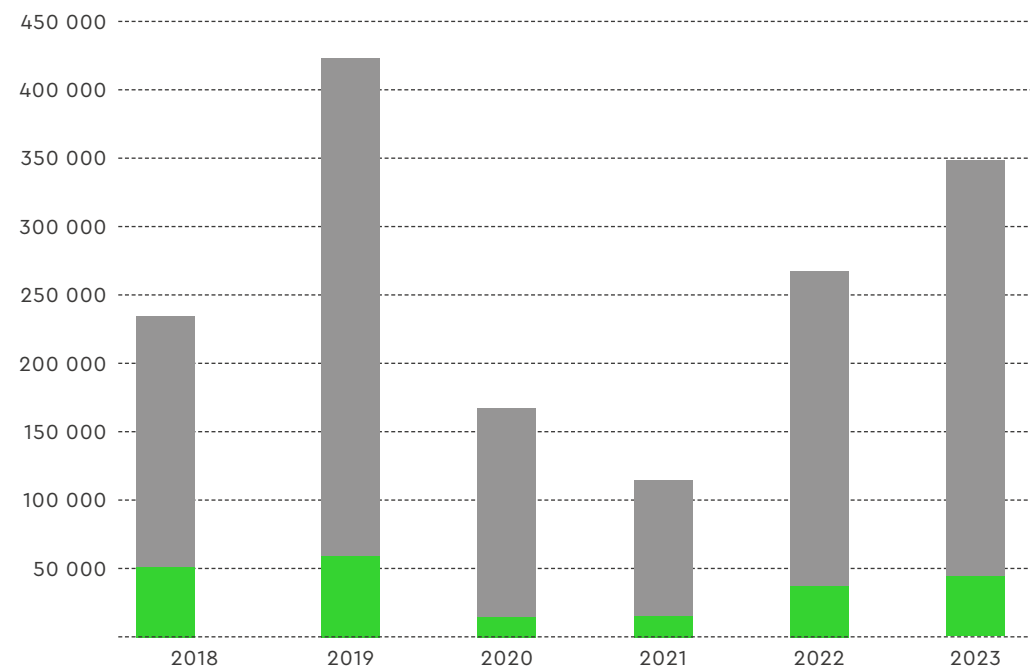
Museokortin suosion kasvu on tukenut myös Heurekan kävijämääräkehitystä. Heureka oli seitsemännellä sijalla vuoden 2023 suosituimpien Museokortti-koh-

teiden listalla ja toiseksi suosituin museo kävijämäärillä laskettuna.

Heurekan suosio näkyy myös tutkimustuloksissa, sillä se ylsi jälleen kärkisijoille vuosittaisessa Taloustutkimuksen Vapaa-ajankeskusten imagot 2023 -tutkimuksessa. Suosittelutodennäköisyyden ja mielikuvatekijöiden yhteisvaikutuksen perusteella Heureka oli ykkösenä, ja yleisarvosanalla mitattuna toisella sijalla kaikkiaan 31 tutkitusta kotimaisesta vapaa-ajan keskuksista. Tutkimuksessa vastaajilta tiedusteltiin myös, mihin vapaa-ajan kohteeseen he menisivät mieluiten seuraavan vuoden aikana, mikäli saisivat valita vapaasti. Tähän vastanneiden mielestä Heureka oli kaikkein houkuttelevin kohde.

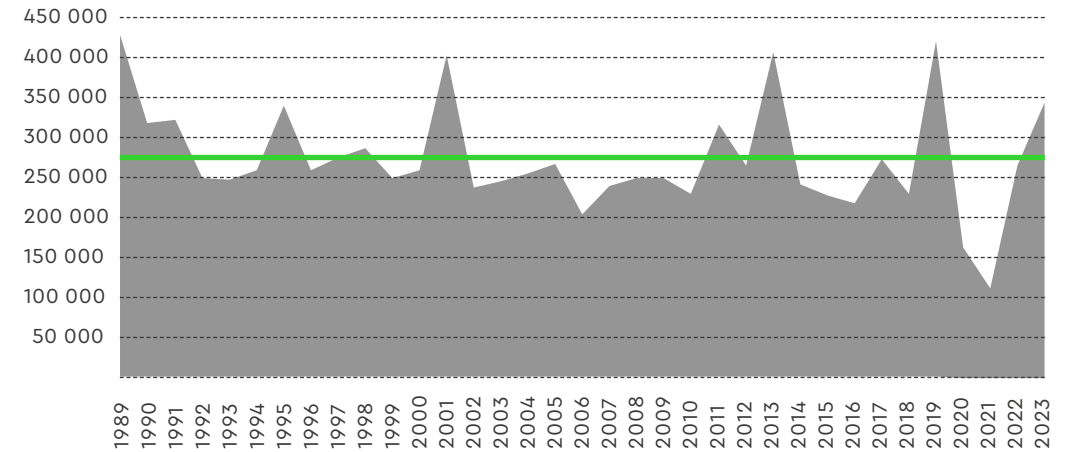
Heurekan kävijät vuosina 2018–2023

■ Kaikki kävijät
■ Koulu- ja oppilaitosryhmien osuus

Kävijämäärät 1989–2023

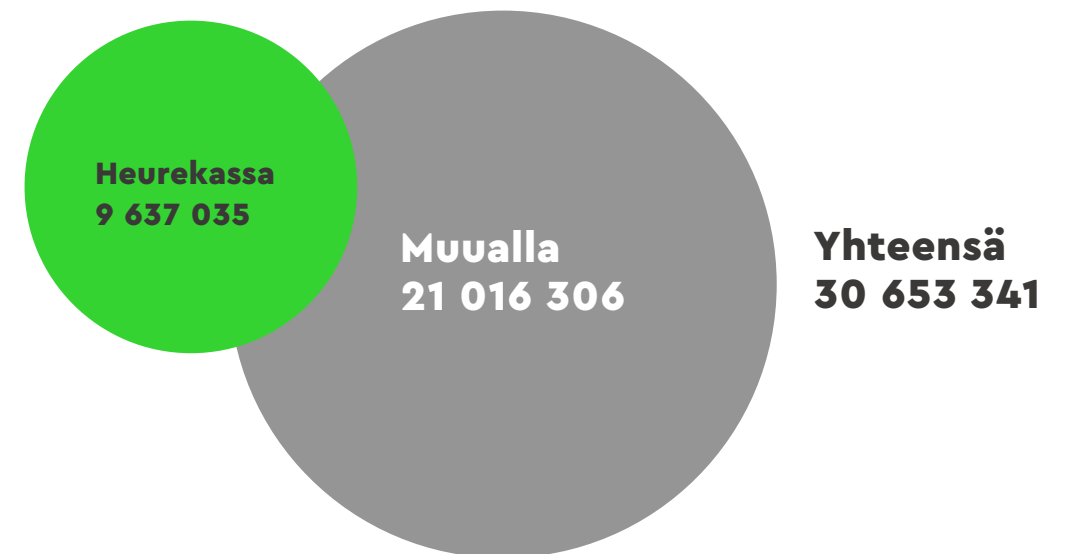
Kävijämäärältään Heureka on Suomen suosituimpia maksullisia vierailukohteita. Kun tiedekeskusta 1980-luvulla suunniteltiin, sen vuosittaiseksi kävijämääräksi arvioitiin noin 250 000. Keskiarvo on noussut hieman korkeammaksi, noin 275 000 vuosittaiseen vierailijaan. Määrä vaihtelee vuosittain riippuen mm. Heurekan ja muiden vapaa-ajankeskusten tarjonnasta sekä taloudellisesta tilanteesta, joka vaikuttaa kysyntään ja kulutus päätöksiin eri kävijäryhmissä.

Heurekan kävijämäärät 1989–2023. Yli 400 000 kävijän raja on ylitetty neljästi Heurekan historiassa: avajaisvuoden 1989 lisäksi vuonna 2001 Dinosaurusten perhe-elämä, vuonna 2013 Body Worlds ja vuonna 2019 Jättimäiset dinosaurukset -näyttelyt olivat poikkeuksellisen menestyksekkäitä. Vuosina 2020–21 kävijämäärät jäivät pieniksi koronapandemian aiheuttamien sulkujen ja rajoitusten vuoksi.

Heurekan näyttelyitä 1989–2023 Heurekassa ja muualla nähneet

Heureka avattiin yleisölle huhtikuussa 1989. Siitä alkaen Heurekan näyttelyitä on nähnyt Heurekassa lähes kymmenen miljoonaa kävijää. Kun lasketaan mukaan Heurekan näyttelyitä muualla nähneet, nousee kokonaisyleisömäärä yli 30 miljoonan. Pelkästään vuonna 2023 Heurekan näyttelyitä näki Heurekassa ja muualla yhteensä lähes miljoona ihmistä.

Näyttelyt ja näyttelyhankkeet

Vuonna 2023 Heurekaassa avattiin kaksi näyttelyä. Leikin tärkeydestä kertova Leikin voima -näyttely avattiin Kuutiohalliin 4.2.2023. Näyttely on jokaiselle kävijälle tutkimusmatka omaan leikkisyyteen. Tapahumatorille avattiin 6.6.2023 yhdessä Aalto-yliopiston kanssa toteutettu Kurotuksia – Higher Powers -näyttely. Arkkitehtuuria, taidetta ja matematiikkaa yhdistävän kurssin lopputyönäyttely oli auki 19.11.2023 saakka. Näyttelyn ilmavissa teoksissa leikiteltiin geometrialla, symmetrialla ja orgaanisilla muodoilla.

Aiemmin avatuista vaihtuvista näyttelyistä esillä oli marraskuussa 2021 avattu ihmisyhteisöjen kriisinkeskeytyttä luonnonvoimien keskellä käsittelevä Katastrofien keskellä -näyttely. Heurekaan näyttelyvalikoimaan kuuluivat edelleen myös fysiikan ja havaintopsykologian ilmiöitä havainnollistava Heureka-klassikot sekä päänäyttelyalueen teemanäyttelyt Kiertotehdas, Sähkölä, Suolistossa suhisee, Tekoäly – Me, Myself & AI ja Tiedettä pallolla -näyttelykohde. Ulkonäyttelyalue tie-depuisto Galilei oli avoinna kevästä syksyyn.

Leikin voima

4.2.2023–12.1.2025

Helmikuussa 2023 avattu Leikin voima -näyttely on ollut kävijämenestys. Näyttely on suunnattu kaikenikäisille leikkijöille, mutta erityisesti alakoulu- ja päiväkotikäisille lapsille sekä heidän perheilleen. Kävijämäärien perusteella leikin voimaannuttava vaikutus näyttää puhuttelevan ajassamme muitakin kuin pienten lasten perheitä. Leikki ja vapauttava yhdessäolo tuottavat henkistä hyvinvointia ikään katsomatta.

Näyttelyn tavoitteena on lisätä ymmärrystä leikin ja leikkisyyden tärkeydestä meille kaikille: leikki on onnellisen elämän perusta. Näyttely toimii ylistyslauluna lapsuudelle, leikille ja lasten uteliaalle maailmankatsomukselle. Näyttelyn leikkiteollisen puutarhan 24 eri leikkiä versovat leikin tieteellisestä tutkimuksesta. Leikit liittyvät hassutteluun, luomiseen, seikkailuun, tutkimiseen, uskallukseen ja välittämiseen.

Näyttelyn yhteistyökumppanina on PPG Tikkurila. Näyttelyn suunnitteluun ja tuotantoon on osallistunut alan asiantuntijoita muun muassa Helsingin yliopistosta, Mannerheimin lastensuojeluliitosta ja Turun yliopistosta.

319 947 kävijää vuoden 2023 aikana | 970 kävijää/päivä

Katastrofien keskellä

20.11.2021–7.1.2024

Marraskuusta 2021 tammikuun alkuun 2024 esillä olleessa Katastrofien keskellä -näyttelyssä yleisö rakensi yhdessä resilienssiään eli kriisinkestävyttään pelimäisillä näyttelykohteilla ja kohtasi luonnonvoimia audiovisuaalisina videotaideteoksina. Näyttely tutustutti tapoihin, joilla ihmisten keskinäinen yhteistyö saadaan toimimaan, ja miten rakennetaan keskinäistä luottamusta. Näyttelyssä esiteltiin myös ihmisen ja äärimmäisten luonnonvoimien kohtaamisesta syntyvien katastrofien vaikutuksia.

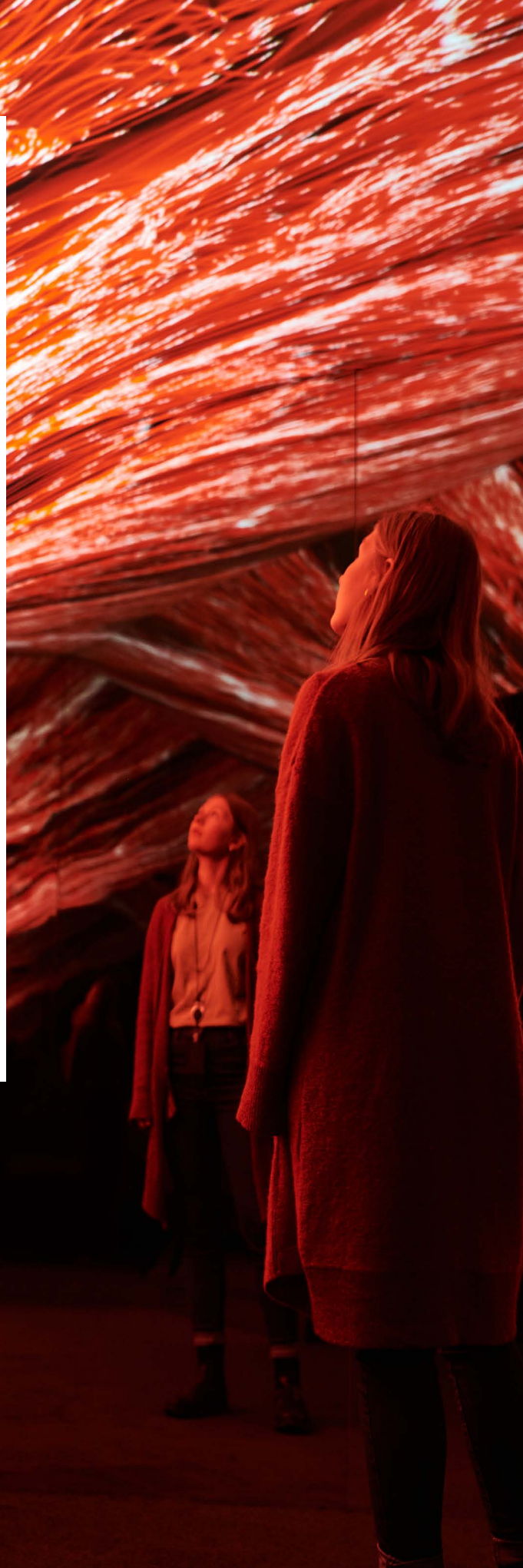
Näyttelyn yhteistyökumppaneita olivat Humanitarisen logistiikan instituutti HUMLOG (Hanken), Huoltovarmuuskeskus, Maa- ja vesitekniikan tuki ry, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) ja 72 tuntia -varautumissuositus sekä Suomen Punainen Risti (SPR). Lisäksi Jenny ja Antti Wihurin rahasto myönsi apurahan näyttelylle. Näyttelyn audiovisuaaliset teokset toteutettiin yhteistyössä Bordos Art Worksin kanssa.

340 068 kävijää vuoden 2023 aikana

934 kävijää/päivä

koko esilläoloaikana 634 567 kävijää

818 kävijää/päivä

Matkalla avaruudessa

10.2.2024–11.1.2026

Matkalla avaruudessa on interaktiivinen tiedekeskusnäyttely koko perheelle. Näyttely esittelee poikkileikkauksen nykyisestä avaruustoiminnasta ja suunnitelmista, jotka toteutuvat todennäköisesti seuraavien noin 30 vuoden aikana. Näyttelyn pääsanoma on: Maa on paras avaruusaluksemme – pidetään siitä huolta! Avaruustoiminta on välttämätöntä Maan ja elämän suojelemiseksi.

Näyttelyyn saapuessaan vierailija astuu tulevaisuuden avaruusasemalle Maan kiertoradalla. Aseman ikkunoista hämmöittää alla kaareutuva Maa. Avaruusasemalla vierailijat osallistuvat avaruuden ammattilaisten tehtäviin, joissa suojellaan Maata ja tutkitaan maailmankaikkeutta. Näyttelyn maailmassa ihmiset ovat palanneet Kuuhun ja hyödyntävät sen resursseja sekä tekevät siellä tutkimusta. Matkaa Marsiin suunnitellaan ja tutustutaan sen haasteisiin. Näyttelyssä kävijät pääsevät muun muassa siivoamaan avaruusromua, perehtymään avaruussäätiedotukseen ja tekemään rakettipolttoainetta Kuun jäädästä. Lisäksi harjoitellaan kuukävelyä ja kuumönkijän ohjaamista sekä pohditaan avaruustoiminnan eettisiä kysymyksiä.

Näyttelyn yhteiskumppaneita ovat Insinööriliitto IL ry, Oy Linde Gas Ab ja Säteilyturvakeskus (STUK). Näyttely on suunniteltu yhteistyössä suomalaisten ja kansainvälisten avaruusteknologian ja -tutkimuksen asiantuntijoiden sekä alan yritysten ja järjestöjen kanssa.

Näyttely avattiin 10.2.2024 ja se on esillä tammikuulle 2026 saakka.

Suunnitteilla olevat näyttelyt

Jääkauden jättiläiset

Jääkauden jättiläiset kertoo viimeisen jääkauden luonnosta ja sen suurista nisäkäseläimistä sekä ihmisen saapumisesta Afrikasta ensin Eurooppaan ja sitten muille mantereille. Näyttelyn tavoitteena on luoda kävijöille moniaistinen kokemus jääkauden ajan elinolosuhteista ja luonnosta. Näyttelyssä on esillä jääkauden kookkaita nisäkkäitä robotteina lavastetuissa elinympäristöissä. Jääkauden ihmisten elämään kävijä pääsee eläytymään muun muassa tekemällä luolamaalauksia.

Näyttely tukeutuu jääkautta koskevaan tutkimukseen. Millainen luonto ja eläimistö vetäytyvän jään reunamilla eli noin 10 000 vuotta sitten? Miksi tuon ajan suuret nisäkkäät katosivat, kun ilmasto lämpeni nopeasti? Mikä oli ihmisen rooli suurten lajien sukupuutossa, ja onko meillä mahdollisesti samankaltainen suuri sukupuuttoaalto edessämme ilmaston nyt lämmitessä? Näyttelyn suunnitteluun osallistuu asiantuntijoita paleobiologian, ihmisekologian sekä paleoklimatologian aloilta.

Näyttely avataan helmikuussa 2025 ja se on esillä syksyyn 2026 saakka.

Vesi – elämän virta

Heurekan Sylinterihalliin Lasten laboratorion viereen suunnitellaan uutta vesiaiheista pysyvää näyttelyä. Näyttely käsittelee veden kiertokulkua, ja sen keskeisen elementin muodostaa suuri virtaavan veden allas, johon eri näyttelykohteet kytketään. Näyttelyn keskeinen viesti on: vesi ja sen kiertokulku ovat elämän ehto. Vesi kiertää planeetallamme ja veden määrä on rajallinen. Vettä tulee hallinnoida kestävästi niin, että se riittää kaikelle elolliselle planeetallamme nyt ja tulevaisuudessa.

Näyttelyllä halutaan tuoda näkyväksi sitä, kuinka moninaisesti vesi kytkeytyy elämään maapallolla, kuinka me ihmiset olemme riippuvaisia vedestä, ja miten toimintamme muokkaa veden luonnollista kiertoa. Vesiosaaminen on keskeisessä roolissa sekä ilmastomuutoksen hillitsemisessä että luontokadon torjunnassa. Näyttelyn sisältöjä tukemaan suunnitellaan myös uutta vesiaiheista laboratorio-ohjelmaa. Laboratoriossa voidaan käsitellä aiheita, joita näyttelyyn on vaikea toteuttaa.

Näyttely avataan syksyllä 2025.

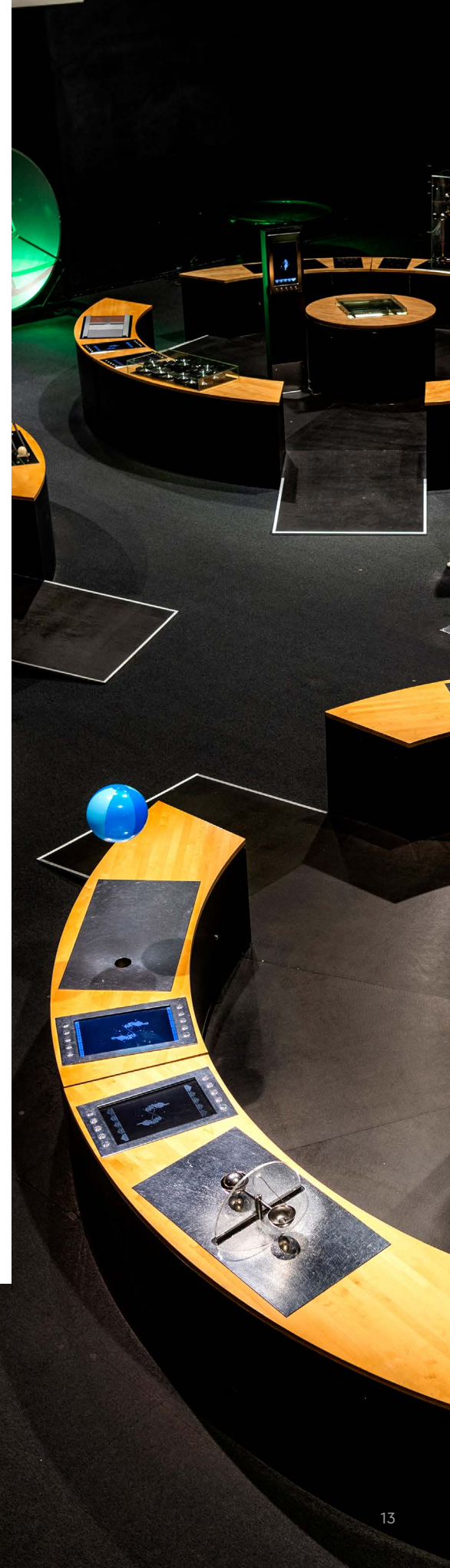
Sylinterihallin uudistus

Vuoden aikana on aloitettu Sylinterihallin kokonaisuudistuksen valmistelu. Sen tavoitteena on siirtää ja samalla uudistaa jatkuvasti hyviä kävijäarviota saava Heureka-klassikot -näyttely Pilarihallista Sylinterihalliin. Klassikot-näyttely korvaa Sylinterihallin nykyiset, elinkaarensa loppuvaiheessa olevat teemanäyttelyt. Tekoälynäyttely siirretään samalla Pilarihalliin, jonne siirretään myös nykyisin Tapahtumatorilla oleva Ideaverstas-alue. Uudistukseen liittyy Sylinterihallin täydentäminen vesiaiheisella pysyvällä näyttelyllä. Uudistuksen myötä Sylinterihalli ja Tapahtumatori selkeytyvät ja uudet näyttelyt saavat arvoisensa ympäristön. Uudistus on ajoitettu toteutettavaksi useassa vaiheessa vuosien 2025–2026 aikana.

Muut hankkeet

Vuoden 2023 aikana on tehty myös taloutta ja henkilökohtaista taloudellista päätöksentekoa käsittelevän näyttelyn esisuunnitelma. Näyttelyn suunnittelua jatketaan vuonna 2024, ja se on tarkoitus avata vuoden 2027 alkupuolella. Muita suunnitteilla olevia näyttelyhankkeita ovat kesäkaudelle 2024 sijoittuva näyttely vaatteiden kiertotaloudesta ja uusista tekstiilikuiduista osana Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaa FINIX-tutkimushanketta sekä Aalto-yliopiston kanssa yhteistyössä syksyksi 2024 Heurekaan toteutettava näyttely luovuudesta.

Lisäksi vuonna 2023 toteutettiin yhteistyössä eduskunnan kanssa eduskuntatalon kirjastotiloihin suunniteltavan demokratiakeskuksen tavoitteita ja sisältöjä kartoittanut esiselvitys. Selvitys kytkeytyy Heurekaassa vuonna 2028 avattavaksi suunniteltuun, Valta ja demokratia -työnimellä kulkevaan vaihtuvaan näyttelyyn. Erillisenä hankkeena on tuotettu Vantaan innovaatiokilpailussa vuonna 2022 palkitun audioesityksen, työnimeltään Tikkurilan tiedereitit, pilotti. Palvelupilotti julkaistaan alkuvuodesta 2024, kun remontissa ollut Heurekaan johtava kävelysilta taas avataan.

Planetaario

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Heurekaalle merkittävän tuen Planetaarion esitystekniikan uusimiseen sekä saavutettavuuden ja kävijäkokemuksen parantamiseen. Uudistamistyön alihankintakilpailutus käynnistyi kesällä 2023 ja sen on määrä valmistua kevään 2024 aikana. Planetaarion remontti aloitetaan elokuussa 2024 ja se kestää noin vuoden. Uudistettu planetaario avautuu yleisölle loppuvuodesta 2025.

Planetaarion tiede-elokuvat sisältyvät Heurekan pääsylippuun ja ovat tarjolla kaikille yli viisivuotiaille vierailijoille. Planetaariossa on 135 paikkaa. Heurekan kävijäkyselyiden perusteella planetaariokokemus on yksi tiedekeskuksen mieleenpainuvimmista elämyksistä.

Loppuvuodesta 2022 käynnistyneen ilmanvaihtokoneiston remontin takia vuoden 2023 planetaarioesitykset aloitettiin vasta helmikuussa. Esityksiä pidettiin 11 kuukauden ajan, ja etenkin heinäkuussa katsojia oli poikkeuksellisen paljon, lähes 26 000 katsojaa. Vuoden 2023 aikana planetaariossa näki elokuvia yhteensä 137 699 katsojaa.

Vuoden 2023 esitykset aloitettiin uudella pienten lasten perheille suunnatulla animaatioelokuvalla 3-2-1 Matkaan! (3-2-1 Liftoff!). Elokuvassa tutustutaan hausalla tavalla siihen, miten ja minkälaisilla fysiikan lakeja hyödyntävillä lentoaluksilla Maasta päästään avaruuteen ja takaisin. Syyskaudelle ohjelmistoon tuli uutuutena satelliiteista ja avaruusteknologiasta kertova Sateliox-elokuva, joka korvasi eksoplaneetoista kertoneen Tähtien tuolla puolen -elokuvan (Beyond the Sun). Lisäksi ohjelmistossa säilyi joulukuussa 2021 lanseerattu Muuttuva maapallo (Dynamic Earth), joka kertoo planeettamme ilmastosta ja sen toimintamekanismeista. Myös jo vuonna 2020 esitykseen tulleen reونتulista kertovan Aurooran (Aurora) esityksiä jatkettiin torstai-iltais.

Elokuvien lisäksi ja edellisen vuoden tapaan jatkettiin opastetun Avaruuden ikkunat -kouluohtelman esityksiä. Ennakkovarattava ohjelma on tuotettu Heurekassa. Avaruuden ikkunat -esityksiä oli vuoden aikana 27 ja sen näki yli 750 koululaista ja noin 70 opettajaa.

Planetaarion ohjelmisto, esitykset ja katsojamäärät vuonna 2023

Elokuva	Katsojaa	Esitystä	Katsojaa	Katsojaa /esitys
Muuttuva maapallo (6.2.-31.12.)	52 661	876	52 661	60
3-2-1 Matkaan! (6.2.-31.12.)	39 356	719	39 356	55
Tähtien tuolla puolen (6.2.-13.8.)	33 132	441	33 132	75
Sateliox (14.8.-31.12.)	10 519	322	10 519	33
Aurora (6.2.-31.12.)	2 121	68	2 121	31
Avaruuden ikkunat -ohjelma	829	27	829	31
Yhteensä	138 618	2 453	138 618	47

Tapahtumat

Heurekan eri yleisryhmille kohdennetut tapahtumat syventävät ja elävöittävät tiedekeskuksen tarjontaa. Tapahtumat nostavat esille ajankohtaisia teemoja, houkuttelevat uusia kävijöitä, luovat kohtaamisia sekä lisäävät ymmärrystä eri aihepiireistä ja kiinnostusta tieteeseen. Tapahtumissa oivaltavia tiede-elämyksiä luodaan mieleenpainuvilla ja ennakkoluulottomilla tavoilla positiiviseen kävijäkokemukseen panostaen. Heureka järjestää erilaisia tapahtumia laajan kumppani- ja yhteistyöverkostonsa kanssa perheille, aikuisyleisöille, koululaisille ja opiskelijoille sekä opetusalan ammattilaisille.

Tapahtumissa on innostavaa ohjelmaa ja tekemistä: ohjattuja laboratorio- ja työpajaohjelmia, tiedeteatteri- ja Tiedettä pallolla -esityksiä, kumppaneiden osallistavia esittelypisteitä sekä asiantuntijoiden puheenvuoroja ja kohtaamisia. Tapahtumien teemat rakentuvat Heurekan vaikuttavuusohjelmista, hankkeista ja ajankohtaisista tiedesisällöistä. Vuonna 2023 järjestettiin kaikkiaan 18 tapahtumaa, jotka tavoittivat noin 15 500 kävijää.

Vuoden 2023 tapahtumat

Aika	Tapahtuma	Osallistujia
20.1.	Tulevaisuuden tekijät -opiskelijatapahtuma. Yhteistyössä: SKF.	27
9.2.	Leikin voima ja tekoälyteemainen opettajailta.	108
10.2.	H18 aikuisten ilta: Ystävämme tekoäly.	1 185
11.3.	ESERO Finlandin Varhaiskasvattajien avaruspäivä.	153
25.3.	Lasten lääketieteen päivä. Yhteistyössä: THL ja Metropolia ammattikorkeakoulu.	3 109
29.3.	Science Night Live! Yhteistyössä: E2 ja Haaga-Helia.	160
22.4.	Heurekan leikkipäivä -perhepäivä. Yhteistyössä: SPR:n Nallesairaala.	1 504
31.8.	Avarusaiheinen ESERO Finland -opettajailta.	120
2.9. ja 16.9.	iGem-työpajapäivä. Yhteistyössä: Aalto-yliopisto ja Helsingin yliopisto.	220
23.9.	Älyä kone! -perhepäivä. Yhteistyössä: CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy ja SPR:n EEC-yksikkö.	2 255
18.-29.9.	Koululaisten Robottiikkaviikot. Yhteistyössä: Robottiikka ja tiedekasvatus ry ja Aalto-Junior.	2 624
11.10.	Tyttöjen päivä. Yhteistyössä: Pääkaupunkiseudun Soroptimistit.	817
13.10.	Mitä tekoäly on? -kirjan julkaisutilaisuus + avoimet työpajat. Yhteistyössä: Helsingin yliopiston professori Hannu Toivonen.	130
3.11.	H18 aikuisten ilta: Halloween.	1 500
24.11.	Tulevaisuuden Tekijät- opiskelijatapahtuma. Yhteistyössä: SKF.	75
30.11.	Tekoäly ja robottiikka -opettajailta.	80
4.12.	Kuuleeko Kiertorata? ESA In-Flight Call -koululaistapahtuma. Yhteistyössä: ESERO Finland.	1 181
5.12. ja 7.-8.12.	Koululaisten Avarusviikko. Yhteistyössä: ESERO Finland ja Lockheed Martin.	222
	Yhteensä	15 470

Oppimisohjelmat ja oppimateriaalit

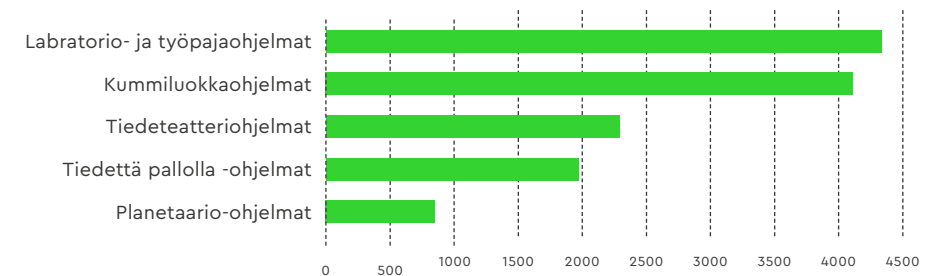
Heurekan toiminnalliset oppimisohjelmat yhdistävät eri tieteitä ja teknologiaa monialaisesti ja innostavasti. Ne syventävät tiedeoppimista sekä kannustavat lapsia ja nuoria STEM-aloille (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Oppimisohjelmat kehittävät tiede- ja tutkimusosaamista sekä työelämätaitoja, luovaa ongelmaratkaisukykyä ja vastuullisuutta.

Innoittajien vetämiä oppimisohjelmia toteutetaan Heurekan monipuolisissa oppimisympäristöissä: laboratorioissa, työpajoissa, Ideaverstaalla, Makerspace-tilassa, tiedeteatterissa ja planetaariossa sekä Rottakoripallo- ja Tiedettä pallolla -näyttelykohteilla. Oppilaitosryhmät ja yritykset voivat varata ohjelmia ennakkoon. Vapaa-ajan kävijöille ohjelmia esitetään ilman ennakkovarausta. Ohjelmia pidetään myös tiedeleireillä ja -kerhoissa. Heurekan vaikuttavuus ulottuu myös tiedekeskuksen ja Suomen rajojen ulkopuolelle esimerkiksi Pop-up Heurekan tai Tiedesirkuksen

esityksinä. Vuonna 2023 tuotettiin yhteensä 22 uutta oppimisohjelmaa koulutarjontaan, kummiluokkavierailuihin, tiedeleireille ja -kerhoihin sekä tapahtumiin.

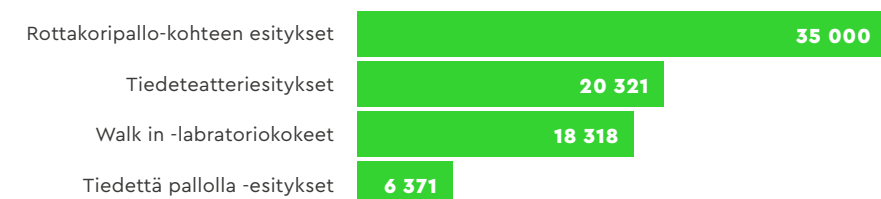
Heurekan oppimateriaalit tukevat oppimista kokemuksellisuuden, havainnoinnin, pohdinnan ja soveltamisharjoitusten kautta. Oppimateriaalit syventävät Heureka-vierailua koulussa tehtävien ennako- ja jälkitehtävien avulla tai näyttelykävyn yhteydessä toteutettavilla tehtävillä. Moni- ja laaja-alaiset oppimateriaalit ovat ilmiölähtöisiä ja kokemuksellisia. Ne tuotetaan usein yhdessä kumppaneiden kanssa. Vuonna 2023 tarjottiin verkkosivuilta ladattavia oppimateriaaleja ja tehtäviä Leikin voima ja Katastrofien keskellä -näyttelyihin sekä Tekoäly-, Suolistossa suhisee- ja Sähkölä-näyttelyihin. Tehtäviä oli saatavilla myös rottakoripalloon, kivipuistoon ja tiedepuisto Galilein hyötykasvipolkuun liittyen. Oppimateriaalikonaisuuksia tuotettiin lisäksi ESERO Finland ja OTA -hankkeissa (ks. 20).

Oppilaitosryhmille pidettyjen ohjelmien yleisömääriä vuonna 2023

Oppimisohjelmia pidetään Heurekassa ennakkovarattavina esityksinä erityisesti kouluryhmille. Vuonna 2023 niitä koki Heurekassa noin 13 500 oppilasta ja opettajaa.

Vapaa-ajankävijöille tarjottavien yleisöohjelmien osallistujamääriä vuonna 2023

Ideaverstas ja Makerspace

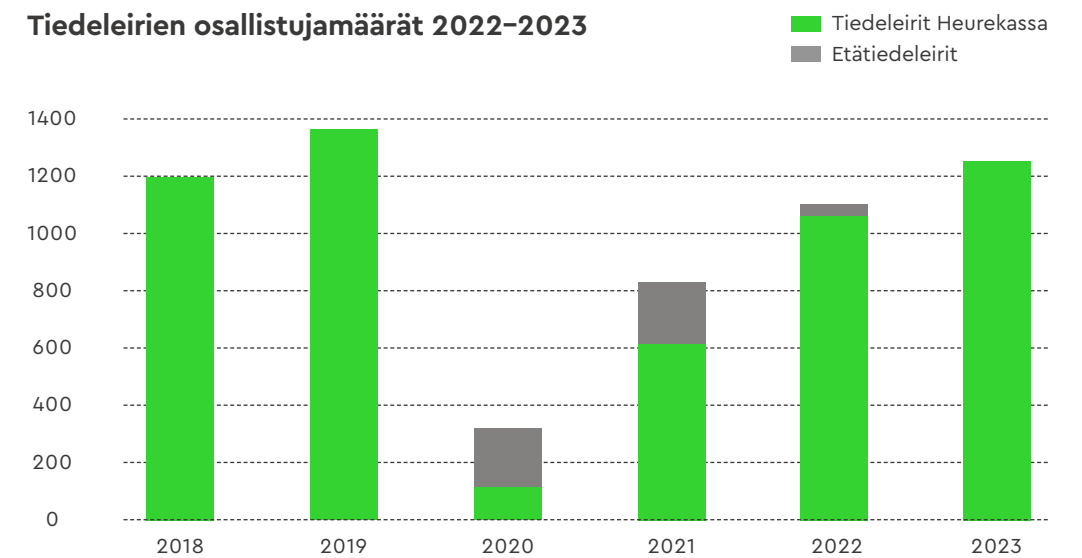
Käsillä tekeminen, luovuus sekä helposti lähestyttävät tavat rakentaa, kokeilla ja kehittää ovat Ideaverstaan ja Makerspacen toimintojen ydintä. Kävijämäärältään vilkas vuosi 2023 näkyi Ideaverstaalla runsaslukuisena kokeilemisen ja innovoinnin riemuna. Jo klassikoksi muodostuneessa Insinööri-ilon nimikkokohteessa Suunnittele mäkiauto tehtiin alamäkiautoja yhdestä kuutiosta puuta noin 40 000 taitajan käsissä. Heurekan tiedeleireille ja -kerhoihin sekä tapahtumiin kehitettiin useita innovointiin, rakentamiseen, materiaalituntemukseen sekä tekoälyyn ja robotiikkaan kytkeytyviä työpajoja. Ideaverstaan ja Makerspacen kumppanina jatkaa Elgood Oy/Partco. Vuoden 2023 lopulla tehtiin lisäksi uudet kumppanuussopimukset Tevella Oy:n ja Abloyn kanssa.

Heurekan tiedeleirit ja tiedekerhot

Koulujen loma-aikoina Heurekassa järjestetään monitieteisiä ja elämyksellisiä leirejä, jotka innostavat lapsia ja nuoria tieteen ja teknologian pariin. Sekä talvilomaviikolla 8 että syyslomaviikolla 42 tarjottiin 7–12-vuotiaille kahden päivän mittaisia leirejä. Syyslomaviikolla toteutettiin osana tiedeleirejä myös ensimmäistä kertaa avaruusleiri. Kesäleirit olivat viikoilla 23–28 ja 31 viikon mittaisia sekä viikolla 32 kolmpäiväisiä päiväleirejä. Kesällä leirejä järjestettiin myös yläkouluikäisille.

Lukuvuonna 2023–2024 Heurekassa järjestään tiistaisin vantaalaisille 4.–9.-luokkalaisille tiedeiltapäiviä osana Vantaan kaupungin tukemaa Harrastusten Vantaa-toimintaa. Tiedeiltapäivissä lapset ja nuoret tutustuvat tieteellisiin ilmiöihin kokeilujen, havainnoinnin ja tutkimusten avulla Heurekan laboratorioissa, työpajoissa, Ideaverstaalla, Makerspacessa, tiedeteatterissa, planetaariossa ja näyttelyissä. Toimintaan osallistui vuoden 2023 keväällä 54 ja syksyn aikana 51 oppilasta, joista 58 oli alakoulu- ja 47 yläkouluikäistä.

Tiedeleirien osallistujamäärät 2022–2023

Heurekan tiedeleireille osallistui vuonna 2023 yhteensä 1 275 lasta ja nuorta. Koronapandemian aikana järjestettiin myös etätiedeleirejä, joille ei ollut kysyntää enää vuonna 2023.

Oppimista kehittävät hankkeet

Heureka on mukana sekä kansallisissa että kansainvälisissä oppimista, opettamista ja opettajuutta kehittämissä hankkeissa. Tulevaisuuden työelämän, kestävä kehityksen ja monialaosaamisen tarpeita silmällä pitäen hankkeissa luodaan ja levitetään tiedekasvatustalle ja -menetelmille. Lisäksi Heurekalla on edustaja kansallisessa LUMA-neuvottelukunnassa, Tiedeopetusyhdistyksen ja Tähtitieteellinen yhdistys Ursan hallituksissa ja ESA:n koulutusalan neuvottelukunnassa.

Vuonna 2023 Heureka oli mukana seuraavissa hankkeissa:

- **ESERO European Space Education Resource Office** kasvattaa STEM-kiinnostusta ja avaruusalan osaamista maan kattavasti opettajien täydennyskoulutusten, tapahtumien ja oppimateriaalikokonaisuuksien avulla Euroopan avaruusjärjestö ESA:n, opetushallituksen, Jenny ja Antti Wihurin rahaston ja Magnus Ehrnroothin säätiön tukemana. Heureka koordinoi verkoston toimintaa Suomessa.
- **GenerationAI** on Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama konsortiohanke, jossa käsitellään tekoälyn ja datalähtöisen teknologian aiheita erilaisten ja eri kohderyhmille suunnattujen tapahtumien ja oppimisohjelmien kautta.
- **FINIX** on Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama hanke, jossa kehitetään Suomeen tekstiilituotannon ja -kulutuksen järjestelmää edistämään kestävä kehitystä maailmanlaajuisesti.
- **Pop-up Nuta** -hankkeessa Brita Maria Renlundin muistosäätiön tuella Heurekan Makerspace otettiin nuorisotalojen yläkouluikäisten asiakkaiden käyttöön torstai-iltaisina.
- **OTA** (Online Teaching Advancement) oli kaksivuotinen Erasmus+ -hanke, joka päättyi maaliskuussa 2023. Hankkeessa tuotettiin oppimateriaalia verkkoon yhdistämällä kemiaa, fysiikkaa ja matematiikkaa taiteeseen.
- **TuKoKe** Tutki-kokeile-kehitä -kilpailua koordinoi Kehittämiskeskus Opinkirjo ja Tekniikan Akateemiset TEK.

Suomalaisen tiedepääoman kartuttamishanke FINSCI

Suomalainen tiedepääoma ja sen kartuttaminen eli Fostering Finnish Science Capital (FINSCI) on tutkimus- ja kehityshanke, jota rahoittaa Strategisen tutkimuksen neuvosto. FINSCI-hankkeessa ovat mukana Heureka ja Suomen tiedekeskukset ry:n lisäksi Turun, Helsingin ja Itä-Suomen yliopistot sekä Skope ry.

FINSCI tutkii ja etsii keinoja, joiden avulla nykyistä laajemmalla ja monimuotoisemmalla joukolla olisi paremmat edellytykset ymmärtää maailmaa ja sen monimutkaisia ilmiöitä. Hankkeen lähtöoletuksena on, että tiedepääoman kartuttaminen edistää yhteiskunnan oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta vahvistamalla tutkitun tiedon saavutettavuutta. Heurekan vastuulla olevassa työpaketissa tiedettä demokratisoidaan yhteistyössä koko Suomen tiedekeskusverkoston kanssa. Tavoitteena on edistää mukaan ottavaa tiedekeskustyötä eli yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua tieteeseen erilaisista lähtökohdista riippumatta. Tähän pyritään tutkimalla tiedeosallisuutta ja kehittämällä tiedekeskustyötä yhteiskehittämisen keinoin.

Vuonna 2023 FINSCI toteutti tiedepääomahaastatteluja, joihin osallistui 28 tiedekeskuskävijää ja 23 potentiaalista kävijää eri vantaalaisista yhteisöistä. Haastatteluaineisto lisäsi ymmärrystä ihmisten suhteesta tieteeseen heidän arkielämänsä näkökulmasta. Tiedekeskusvierailuun liittyviä kokemuksia kartoitettiin viidessä fokusryhmäkeskustelussa, joihin osallistui kävijöitä moninaisista kulttuuri- ja koulutustaustoista. Syksyn aikana käynnistettiin myös paikallisten sidosryhmien verkostotapaamiset, jonka seurauksena pilotoitiin myönteisen erityiskohtelun puitteissa yhteisöllistä Tiederetki-konseptia. Lisäksi FINSCI toteutti Heureka henkilöstölle yhdenvertaisuus- ja moninaisuuskoulutusta, joiden tavoite oli edistää mukaan ottavaa tiedekeskustyötä ja luoda pohjaa tiedekeskusten yleisösuhteen kehittämiseksi.

Kansainvälinen Heureka

Heureka isännöi tiedekeskusalan kaikkien aikojen ensimmäisen kansainvälisen johtajaforumin International Directors Forum on Science Engagement 14.–17.11.2023. Tapahtuman järjestämisestä päättivät alan kuusi alueellista kattojärjestöä eli Ecsite (Eurooppa) ASTC (Pohjois-Amerikka), ASPAC (Aasia), RedPOP (Latinalainen Amerikka), NAMES (Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka), SAASTEC (Eteläinen Afrikka). Foorumin teemoina olivat misinformaatio ja planetaarinen kriisi – kaksi globaalia ongelmaa, joiden ratkaisut edellyttävät vertaisoppimista ja ylirajaista yhteistyötä. Foorumiin osallistui 120 tiedekeskusjohtajaa ja asiantuntijaa 40 maasta kaikilta kuudelta asutulta mantereelta.

Heureka osallistui itävaltalaisen Museum Boosterin ja saksalaisen Fraunhofer-instituutin organisoimaan Future Museum -hankkeeseen, joka tutkii ja kehittää museoiden yleisösuhtetta ja digitalisaation mahdollisuuksia. Heureka isännöi 6.–8.6. hankkeen kokouksen, jonka pääteemana oli yleisöjen ymmärtäminen eri tutkimusmenetelmin. Kokoukseen osallistui 44 henkeä 27 tiede-, taide- ja kulttuurihistoriallisesta museosta ja organisaatiosta 14 maasta Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta.

Aktiivinen osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön takaa Heurekalle mahdollisuuden kehittää toimintaansa tietoisena alan innovaatioista, uusista avauksista ja kysymyksenasetteluista. Heureka on omalla osaamisellaan edistämässä koko alaa, mutta samalla myös näyttelyidensä ja palvelujensa vientiä. Heureka on esitelty sivulla 32.

Heureka on seuraavien kansainvälisten yhteistyöjärjestöjen jäsen:

ASPAC, The Asia Pacific Network of Science & Technology Centres

ASTC, Association of Science-Technology Centers

Ecsite, European Network of Science Centres and Museums

EUSEA, European Science Engagement Association

ICOM, International Council of Museums

IMERSA, Immersive Media Entertainment, Research, Science & Arts

IPS, International Planetarium Society

NPA, Nordic Planetarium Association

NSCA, Nordic Science Centre Association

VSA, Visitor Studies Association

Kuvassa International Directors Forumin osallistujat ryhmäkuvassa.

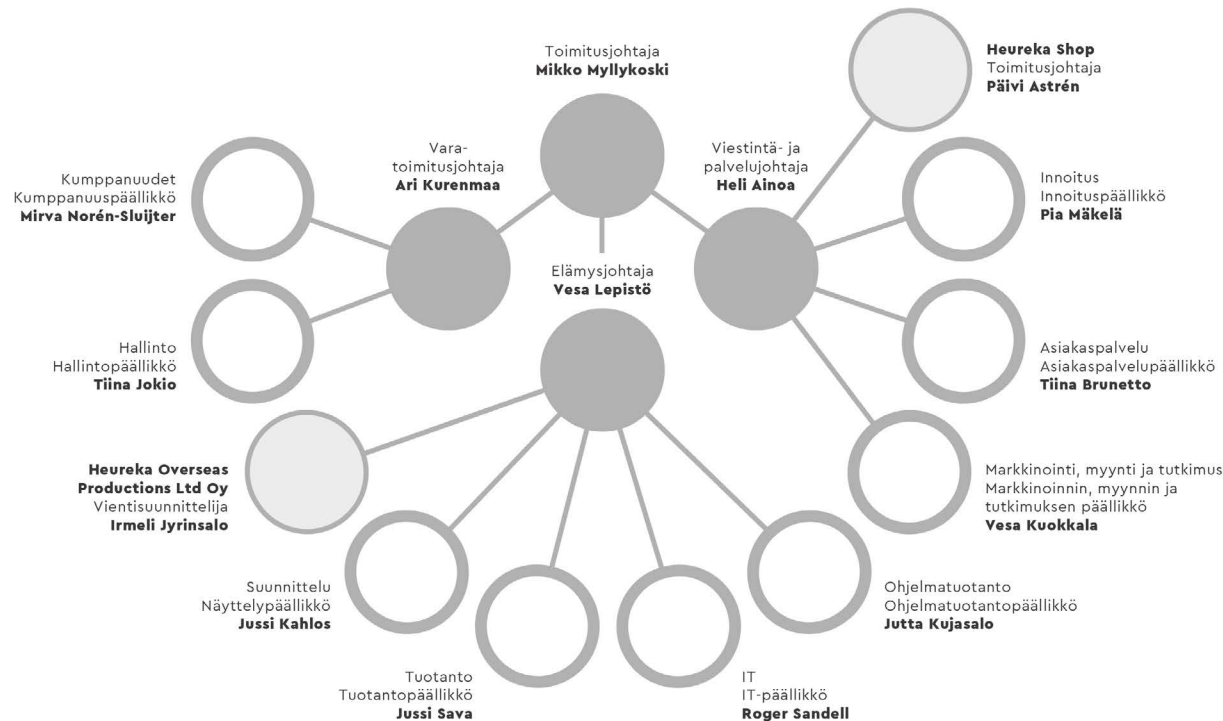
Henkilöstö ja organisaatio

Tiedekeskussäätiön palveluksessa oli vuoden 2023 lopussa 66 vakituista (2022: 65), 7 (5) määräaikaista sekä 17 (17) osa-aikaista työntekijää. Henkilötyövuosien kokonaismäärä oli 81 (77). Henkilötyövuosien määrä nousi koronavuosia edeltävälle tasolle. Lisäksi Heurekassa työskenteli vuoden aikana muutama oppivelvollisuus- ja työharjoittelija sekä siviilipalvelusmies. Henkilöstökulujen osuus kaikista kuluista oli 45 % (46 %) eli 5,6 (5,1) miljoonaa euroa. Sairauspoissaolopäiviä oli 13 (13) päivää/henkilö. Valtakunnallinen kaikkien palkansaajien tuorein vertailuluku 13 on vuodelta 2022 (Tilastokeskus).

Vuoden 2023 aikana vapaaehtoistoiminnassa oli mukana 52 henkilöä ja vapaaehtoisuoroja tehtiin yhteensä 2938 tuntia. Lukiolaisvapaaehtoistoiminta käynnistyi uudelleen koronapandemian aiheuttaman tauon jälkeen ja siihen osallistui viisi nuorta.

Työhyvinvointi oli toimintamme painopiste myös vuonna 2023. Vuoden aikana esihenkilöille järjestettiin työhyvinvoinnin johtamisen valmennusta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely toteutettiin keväällä ja sen seurauksena henkilöstön kanssa valmisteltiin organisaation sisäisiä turvallisemman tilan periaatteita. Työtä jatketaan vuonna 2024 koskemaan myös Heurekan ulkopuolisia toimijoita. Henkilöstön tietoturvaosaamisen kehittämistä jatkettiin merkittävien panostuksin. Koko henkilökunnalle tarkoitettuja perantaiseminaareja pidettiin 34 kertaa.

Heurekan organisaatio 31.12.2023

Tiedekeskussäätiön taustayhteisöt

Aalto-yliopisto
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Helsingin yliopisto
Opetusalan ammattijärjestö OAJ
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK
Tieteellisten seurain valtuuskunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki

Tiedekeskussäätiön hallitus 31.12.2023

Markku Kuula
Puheenjohtaja

Susanna Blomqvist
Päivi Laakkonen
Anniina Pylsy
Lea Ryyänen-Karjalainen

Samuli Siltanen
Timo Valtonen
Tapani Vuorinen
Vesa Välimäki

Tiedekeskussäätiön valtuuskunta 31.12.2023

Kaarle Hämeri
Puheenjohtaja

Otto Aalto
Hussein al-Taae
Juha Antila
Jarkko Haanpää
Säde Heikinheimo
Minna Heikkinen
Eeva Helén
Antti Karetie
Vesa Kupila
Pirjo Kääriäinen

Tuomas Laiho
Lasse Laitinen
Markku Leskelä
Miia Lindell
Pasi Liukkonen
Yrjö Neuvo
Pirkko Niemi
Panu Nykänen
Ari-Matti Näätänen
Kirsi Peltonen

Varpu Peltonen
Pasi Pesonen
Ellen Pessi
Mika Rautio
Jenni Taipalkoski
Ann-Christine Teir
Tuuli Toivonen
Mikko Vieltojärvi

Heurekan kunniajäsenet 1989–2023

Eeva Ahtisaari
Kalevi Alén
Kaarina Dromberg
Jan Fast
Leif Fast
Paul Fogelberg
Jarkko Hautamäki
Erkki Huurtamo
Jouko Joensuu
Matti Karjalainen
Toivo Katila

Timothy Kopra
Erkki Kurenniemi
Lauri Lairala
Olli Lehto
Martti Lipponen
Olli Lokki
Tapio Markkanen
Hannu I. Miettinen
Carl G. Nordman
Heikki Oja
Ernst Palmén

Simo Parpola
Per-Edvin Persson
Maija Pohjakallio
Yrjö Pessi
Harry Pyykkö
Timo Relander
Päivi Setälä
Riitta Uosukainen
Paavo Uronen
Matti Virtanen
Johan Wrede

Talous

Tiedekeskus Heurekan toiminnasta vastaa Tiedekeskussäätiö sr. Säätiön tulojen tukijat ovat Vantaan kaupungin avustus käyttömeneihin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus. Vantaan avustus oli 3,9 miljoonaa euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön 2,8 miljoonaa euroa. Säätiön oman toiminnan tuotoista keskeisin on pääsylipputuotot, joita oli 3,9 miljoonaa euroa. Muita merkittäviä omia tuottoja ovat kumppanuus- ja hanketuotot sekä alivuokra- ja tiedeleirituotot. Lisäksi tiedeyhteisön tuottaman tutkimustiedon merkittävä osuus sekä elinkeinoelämän tuki ovat Heurekan toiminnalle elintärkeitä. Näiden toimintojen huomattava arvo jää varsinaisen tilinpidon ulkopuolelle.

Oman toiminnan tuotot nousivat selvästi edellisvuodesta kävijämäärän kasvusta johtuen. Oman toiminnan tuottojen osuus oli 47 % (vuonna 2022 43 %) kaikista tuotoista. Pääsymaksujen osuus koko toiminnan rahoituksesta oli 31 %. Keskimääräinen pääsymaksutulo kävijää kohden laski 3,2 % ja oli 10,81 euroa. Lasku johtui pienemmistä museokorttitilityksistä per kävijä. Kävijä-

määrien nousu kasvatti myös vuokratuottoja. Kumppanuus- ja hanketuottoja oli edellisvuoden tapaan noin miljoona euroa ja niiden osuus tuotoista oli 8 %.

Arvioitua suuremman kävijämäärän takia säätiön tulos oli 0,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Investointeja tehtiin yhteensä 0,2 miljoonalla eurolla. Vuoden 2023 aikana jatkettiin planetaarion merkittävän uudistusinvestoinnin valmisteluita. Purku- ja rakennustyöt alkavat vuonna 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee investointia kahden miljoonan euron erityisavustuksella, josta puolet saatiin vuoden 2023 puolella. Tuki kasvatti saatuja ennakoita ja siten oman pääoman osuus taseen loppusummasta laski selvästi ja oli 49 % (57 %). Säätiö on edelleen velaton.

Tiedekeskussäätiön tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Oy päävastuullisena tilintarkastajanaan Eeva Koivula, KHT.

Heurekan rahoitusrakenne vuonna 2023

Oman toiminnan tuotot	€	%
Pääsymaksut	3 862 360,48	30,5 %
Vuokratuotot	516 785,12	4,1 %
Kumppanuus- ja hanketuotot	984 927,79	7,8 %
Vientitoiminnan tuotot	71 544,40	0,6 %
Muut tuotot	557 891,69	4,4 %
Yhteensä	5 993 509,48	47,4 %

Yleisavustukset	€	%
Opetus- ja kulttuuriministeriö	2 750 000,00	21,7 %
Vantaan kaupunki	3 908 184,32	30,9 %
Yhteensä	6 658 184,32	52,6 %

Rahoitus yhteensä	12 651 693,80	100 %
--------------------------	----------------------	--------------

Tunnusluvut

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut on määritelty Heurekan, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Vantaan kaupungin välisessä aiesopimuksessa Heurekan toimintaedellytysten turvaamiseksi. Tunnuslukuja tarkastellaan kolmen keskiarvoina. Tavoite on merkitty sulkuihin.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	2021-2023	2023
1. Heurekan kävijämäärä (>300 000)	243 589	347 926
2. Koululaiskävijöiden määrä (>55 000)	30 616	41 887
3. Suositeltavuus kävijätutkimuksessa (>82 %)	90	89
4. Pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulleet kävijät (>50 %)	56	53
5. Kävijöitä per henkilötyövuosi (>3 500)	3 194	4 290
6. Omarahoitusosuus (>43 %)	42	47
7. Taloudellinen tulos (>0 euroa)	292 749	179 172
8. Omavaraisuusaste (>20 %)	53	49
9. Kohdennettu ulkopuolinen rahoitus (>500 000 euroa tuloutettu vuodessa)	1 001 482	984 928
10. Tytäryhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto (>2,2 milj. euroa)	1 519 349	1 605 973

Tuloslaskelma

	2023	2022
Tuotot		
Pääsymaksut	3 862 360,48	3 069 473,16
Vuokratuotot	516 785,12	317 205,43
Kumppanuus- ja hanketuotot	984 927,79	1 016 873,66
Muut oman toiminnan tuotot	515 403,48	334 432,59
Tuotot yhteensä	5 879 476,87	4 737 984,84
Kulut		
Näyttelyt ja suunnittelu	-1 811 660,40	-1 910 452,16
Tuotanto	-810 664,67	-768 531,16
Ohjelmatuotanto	-1 297 003,86	-980 810,18
Myynti ja markkinointi	-1 187 535,17	-1 110 002,47
Asiakaspalvelu	-474 776,92	-396 988,60
Innoitus	-765 821,20	-632 718,97
IT	-555 822,18	-451 947,89
Johto ja hallinto	-1 734 718,63	-1 368 947,14
Kiinteistö ja puisto	-3 349 563,39	-2 908 817,29
Vientitoiminta	-61 928,83	-70 684,08
Poistot ja alaskirjaukset	-419 872,93	-313 700,49
Kulut yhteensä	-12 469 368,18	-10 913 600,43
Kulujäämä	-6 589 891,31	-6 175 615,59
Rahoitustuotot ja -kulut	110 878,78	3 530,32
Oman toiminnan kulujäämä	-6 479 012,53	-6 172 085,27
Yleisavustukset		
Opetus- ja kulttuuriministeriö	2 750 000,00	2 670 000,00
Vantaan kaupunki	3 908 184,32	3 673 747,24
Yleisavustukset yhteensä	6 658 184,32	6 343 747,24
Tilikauden yli-/alijäämä	179 171,79	171 661,97

Tase

	31.12.2023	31.12.2022
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Pitkävaikutteiset menot	528 491,46	497 043,92
Aineelliset hyödykkeet	569 871,49	852 175,18
Osakkeet ja osuudet	287 914,10	287 914,10
Pysyvät vastaavat	1 386 277,05	1 637 133,20
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset	905 602,22	883 127,85
Rahat ja pankkisaamiset	3 963 246,59	2 545 955,48
Vaihtuvat vastaavat	4 868 848,81	3 429 083,33
Vastaavaa	6 255 125,86	5 066 216,53
Vastattavaa		
Oma pääoma	3 043 554,49	2 864 382,70
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma	3 211 571,37	2 201 833,83
Vastattavaa	6 255 125,86	5 066 216,53

Kumppanuudet

Heureka on eettisesti kestävä ja vastuullinen kumppani, joka pyrkii yhdessä yhteistyötahojen kanssa lisäämään lasten ja nuorten kiinnostusta tiedealoja kohtaan ja sitä kautta turvaamaan suomalaista tulevaisuuden kilpailukykyä. Tiedekeskus Heurekan kumppaneiden ja tukijoiden avulla toteutetaan vuosittain useita eri tuotantoja sekä tuetaan mm. koululaisryhmien tiedekeskusretkiä. Kumppanuus Heurekan kanssa voi kohdistua esimerkiksi kokonaiseen vaikuttavuusohjelmaan tai yksittäiseen tapahtumaan. Yhteistyöhankkeet jatkuvat monesti useita vuosia, ja niiden sisältöä kehitetään kumppanien kanssa.

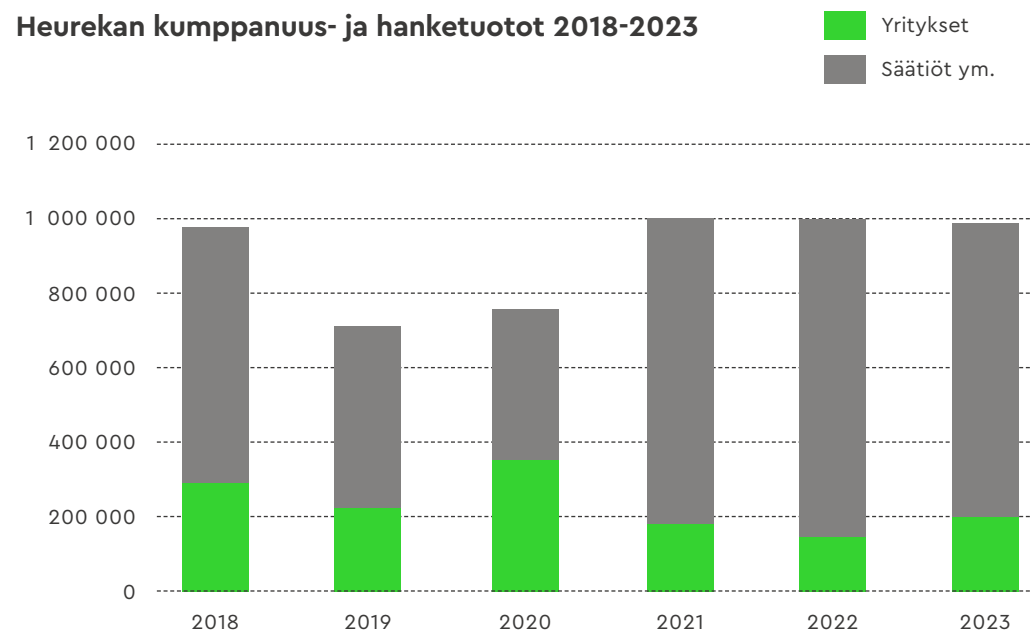
Yksi Heurekan pitkäaikaisista tukijoista, Sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus STEK ry, päätti vuoden 2023 lopussa yhteistyön jatkamisesta kaudelle 2024–2027. Tällä kumppanuudella mahdollistetaan mm. tiedekummiluokkien vierailuja, Pop-up Heureka -koulukiertueita sekä näyttelykohteiden kehittämistä. Kummiluokkia ja innostavia tiedesisällöjä koululaisille ovat toteuttaneet Heurekassa myös Svenska Kulturfonden ja Brita Maria Renlundin muistোসäätiö. Svenska Kulturfondenin kanssa järjestettiin vuoden 2023 aikana kaksi opiskelijoiden ammatinvalintapäivää. Brita Maria Renlundin muistososäätiön tuella puolestaan luotiin Heurekaan uusi Pop-up nuorisotalo -konsepti.

PPG Tikkurila tukee helmikuuussa 2023 avattua ja yleisön rakastamaa Leikin voima -näyttelyä. Tikkurilan kanssa Heureka toteuttaa koululaisille suunnattuja työpajoja, joissa iloisessa kierrätyshengessä Tikkurilan tutut maalipurkit muuttuvat rummuiksi.

Avaruus-vaikuttavuusohjelman tukijat Insinööriliitto IL ry, Säteilyturvakeskus STUK ja Oy Linde Gas Ab ovat yhdessä muiden asiantuntijoiden kanssa olleet luomassa puitteita uudelle Matkalla avaruudessa -näyttelylle. Linde Gas (ent. AGA) on ollut jo pitkään Heurekan yhteistyökumppani, ja vastannut monissa tiedenäytöksissä tarvittavan kaasun toimituksesta. Vuoden 2023 aikana päästiin myös vauhtiin uuden yhteistyökumppanin, Abloyn kanssa. Tämä yhteistyö näkyy konkreettisesti Heurekassa keväällä 2024.

Yhteistyö eri organisaatioiden kanssa tuo Heurekaan idearikasta sisältöä sekä huippuosajien asiantuntemusta. Tästä syystä kumppanuudet ovat vaikuttavuusohjelmien rakentumiselle ja toteuttamiselle erittäin arvokkaita ja antoisia. Vuonna 2023 kumppanit kohtasivat myös kasvokkain toisiaan Heurekan kumppanuusfoorumissa ja joulun alla järjestetyllä kumppaniaamiaisella.

Heurekan kumppanuus- ja hanketuotot 2018-2023

Heurekaa vuonna 2023 tukeneet yritykset ja yhteisöt

Abloy Oy	Oikeusministeriö
CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy	Opetushallitus
Efima Oyj	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Elgood Oy	Oy Linde Gas Ab
Erasmus+	Solita Oy
Euroopan avaruusjärjestö European Space Agency (ESA)	Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne
Geologian tutkimuskeskus GTK	Strategisen tutkimuksen neuvosto STN
Gofore Oyj	Suomen pelastusalan keskusjärjestö SPEK
HUMLOG Institute (Hanken School of Economics)	Suomen Punainen Risti
Insinööriliitto IL ry	Svenska kulturfonden
Huoltovarmuuskeskus	Sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus STEK ry
Jenny ja Antti Wihurin rahasto	Säteilyturvakeskus STUK
Korkeasti koulutettujen työttömyyskassa KOKO	Tekniikan Akateemiset TEK
Lockheed Martin Corporation	Terveys- ja hyvinvoinnin laitos THL
Maa- ja vesitekniikan tuki ry	Tieteen tiedotus ry
Magnus Ehrnroothin säätiö	Tikkurila Oyj/PPG Tikkurila
Microsoft Oy	Vantaan kaupunki
Nokia Oyj	
Nokia Technologies Oy	
Nokia Solutions and Networks Oy	

Tiedekauppa Magneetti Oy

Tiedekeskussäätiön omistama Tiedekauppa Magneetti Oy on osa Heureka palvelukonseptia. Yhtiöllä on Heureka Shop -nimellä toimivat myymälät tiedekeskus Heurekassa ja Kampin kauppakeskuksessa Helsingin keskustassa. Myymälöiden lisäksi yhtiöllä on verkkokauppa osoitteessa heurekashop.fi.

Vuonna 2023 yhtiön liikevaihto oli noin 1,2 miljoona euroa ja tulos noin 37 000 euroa voitollinen. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 25 %.

Toimintavuonna näkyvyyttä lisättiin brändituotteiden ja markkinoinnin avulla. Vastuullisuutta ja sen näkyväksi tekemistä tuotiin entistä vahvemmin osaksi yhtiön toimintaa.

Yhtiön toiminnan hiilijalanjälki mitattiin yhteistyössä Kierrätyskeskuksen kanssa osana koko Heurekan hiilijalanjälkilaskentaa. Tulosten avulla voitiin lisätä

tietoisuutta vastuullisesta toiminnasta ja selvitettiin kehityskohteet haitallisten ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Marraskuussa yhtiölle myönnettiin Ekokompassi-ympäristösertifikaatti osana koko Heurekan sertifikaattia.

Ekokompassin ympäristöohjelman avulla toteutetaan ympäristötekoja tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti myös Heureka Shopissa. Yhtiö sitoutui ympäristöohjelman tavoitteissa nostamaan ympäristösertifioitujen ja kierrätysmateriaaleista valmistettujen myyntituotteiden osuuden nykyisestä 33 %:sta yli 50 %:iin vuoteen 2026 mennessä sekä suosimaan fossiilittomia tavaranostimaita ja valmistusketjuja. Loppuvuodesta ympäristötekojen tavoitteet tuotiin näkyville myymälöissä ja verkkokaupassa.

Heureka Overseas Productions Ltd Oy

Tiedekeskussäätiön tytäryhtiö Heureka Overseas Productions Ltd Oy (HOP) tukee Tiedekeskussäätiön toimintaa vuokraamalla ja myymällä Heurekan näyttelyitä sekä myymällä ohjelmalveluita, koulutusta ja konsultointia. Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli noin 0,4 miljoonaa euroa. HOP:n toiminnan kautta Heurekan näyttelyihin tutustui ulkomailla vuoden 2023 aikana 640 019 kävijää.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuodeksi tehdyn tulevaisuusnäyttelyn Seitsemän sisarusta tulevaisuudesta konsepti myytiin Arizona State Universityn (ASU) Center for Innovation in Informal Science Learning -yksikölle. ASU toteutti näyttelystä pienen version Arizona Science Centeriin, Phoenixiin, jossa se avattiin 4.2.2023 nimellä Mission Future Arizona 2045. Näyttelyn menestyksen vuoksi sen esilläoloaika on päätetty pidentää yhdestä vuodesta pidemmäksi, ja se on esillä nyt toistaiseksi.

Heureka tulee hulluksi -näyttely jatkaa kiertuettaan Pohjois-Amerikassa nimellä Mental Health: Mind Matters. Vuoden 2023 aikana näyttelyn esitteli kolme

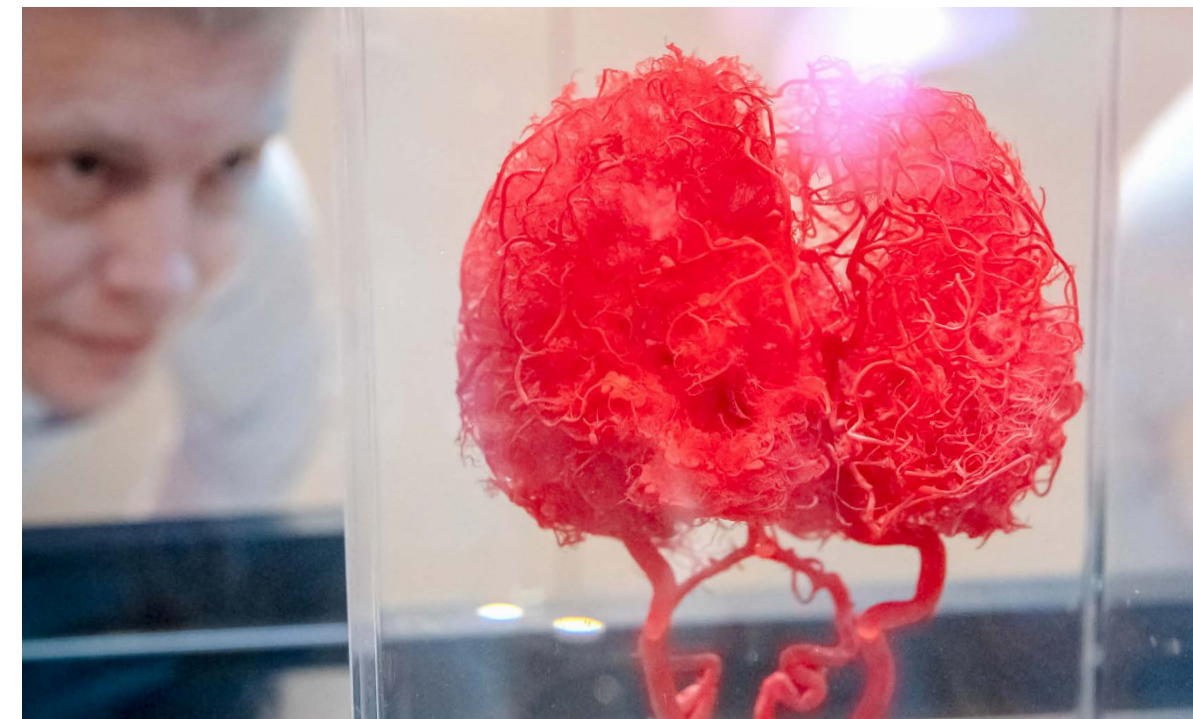
tiedemuseota: Museum of Science, Boston, Massachusetts; Kalamazoo Valley Museum, Michigan sekä The Leonardo, Salt Lake City, Utah.

Aivot narikasta! (Mind Your Brain!) oli alkuvuoden esillä Ahhaa-tiedekeskuksessa Tartossa, Virossa. Näyttely avattiin 27.10.2023 toistamiseen Experimenta-tiedekeskuksessa Heilbronnissa, Saksassa.

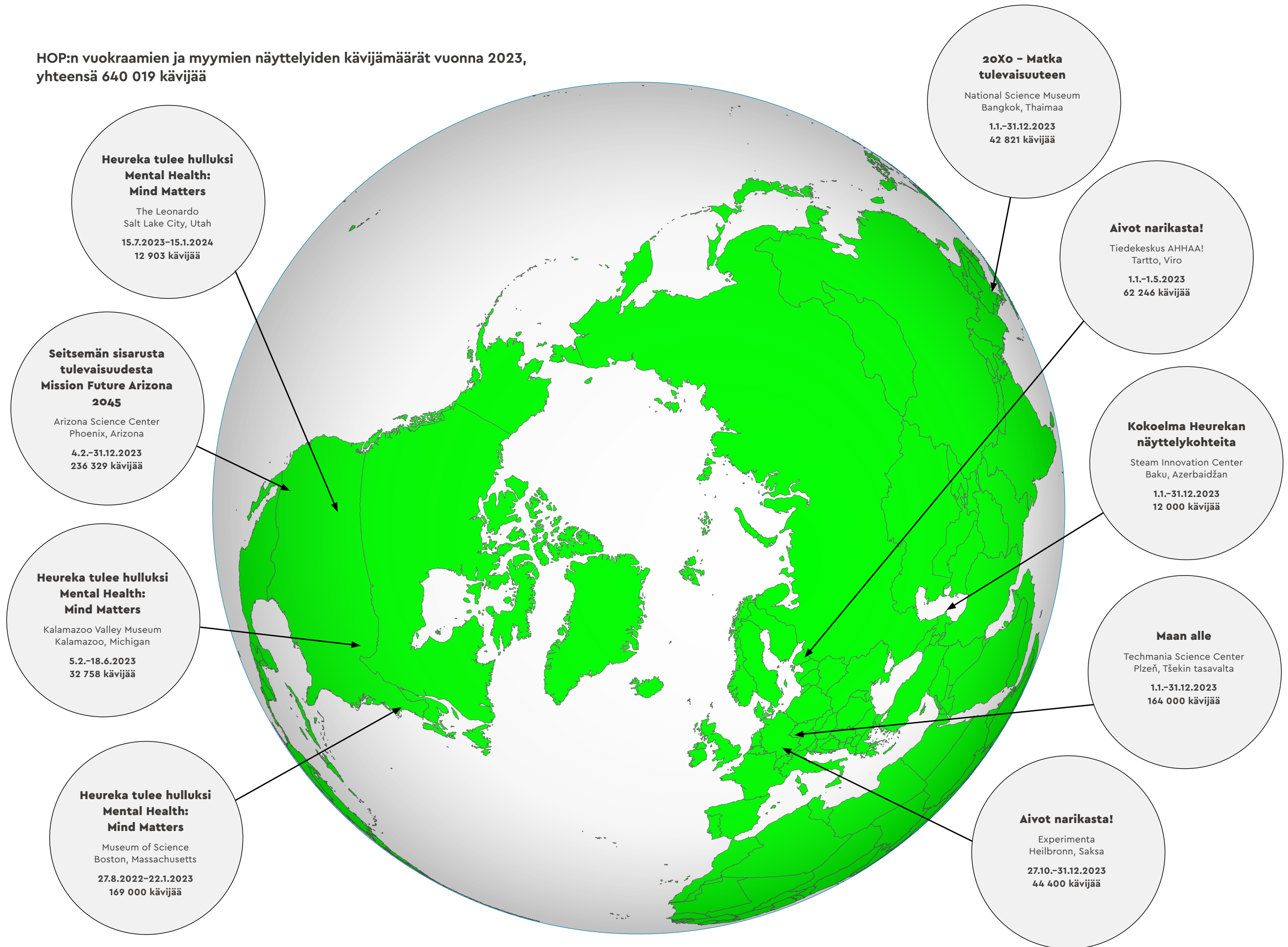
20X0 – Matka tulevaisuuteen -näyttely, joka myytiin vuonna 2018 Thaimaan kansalliseen tiedemuseoon (National Science Museum), on jatkanut esilläoloaan Thaimaassa. Myös Maan alle -näyttely, joka myytiin vuonna 2015 Plzeňiin, Tšekkiin, on ollut siellä edelleen esillä.

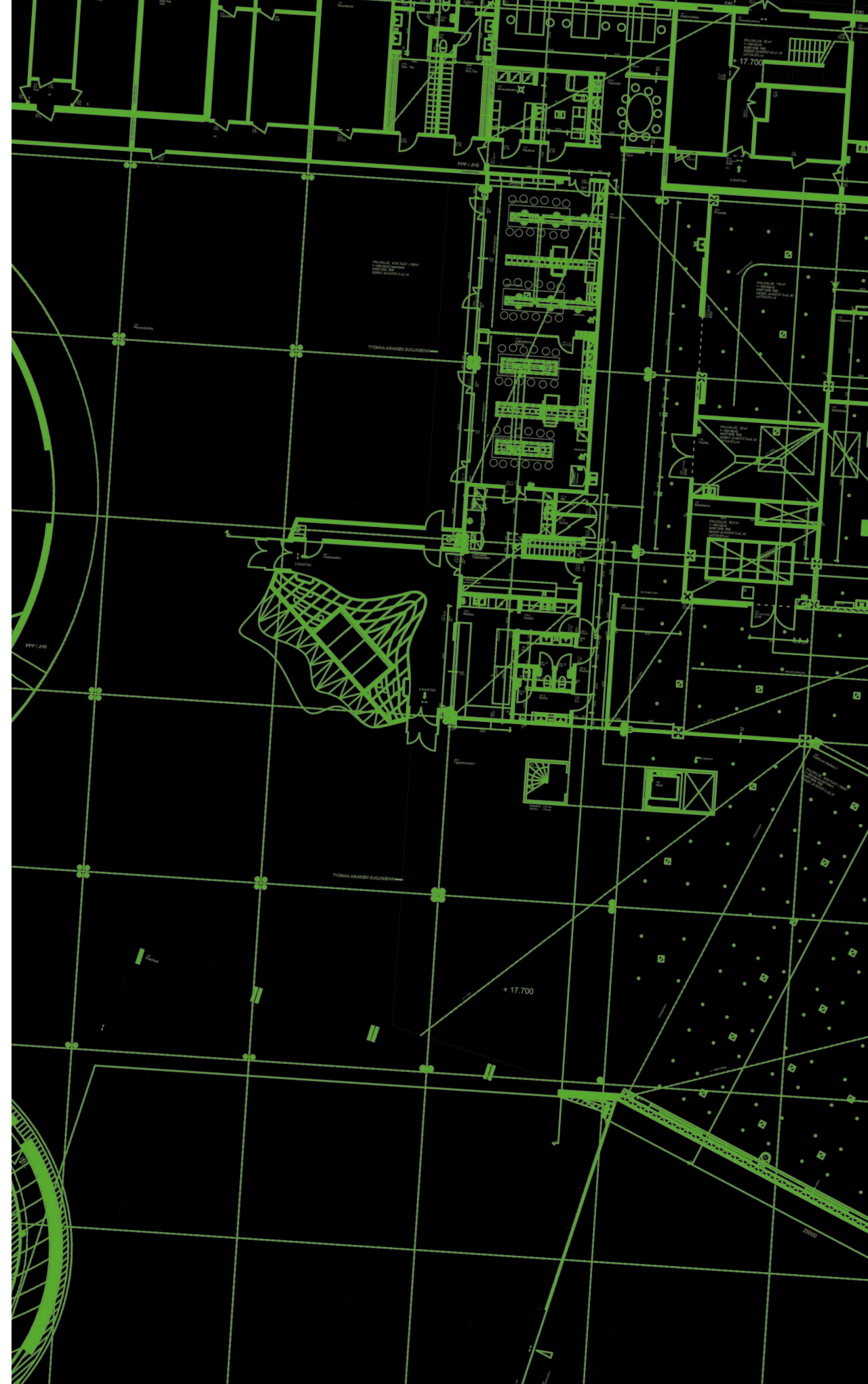
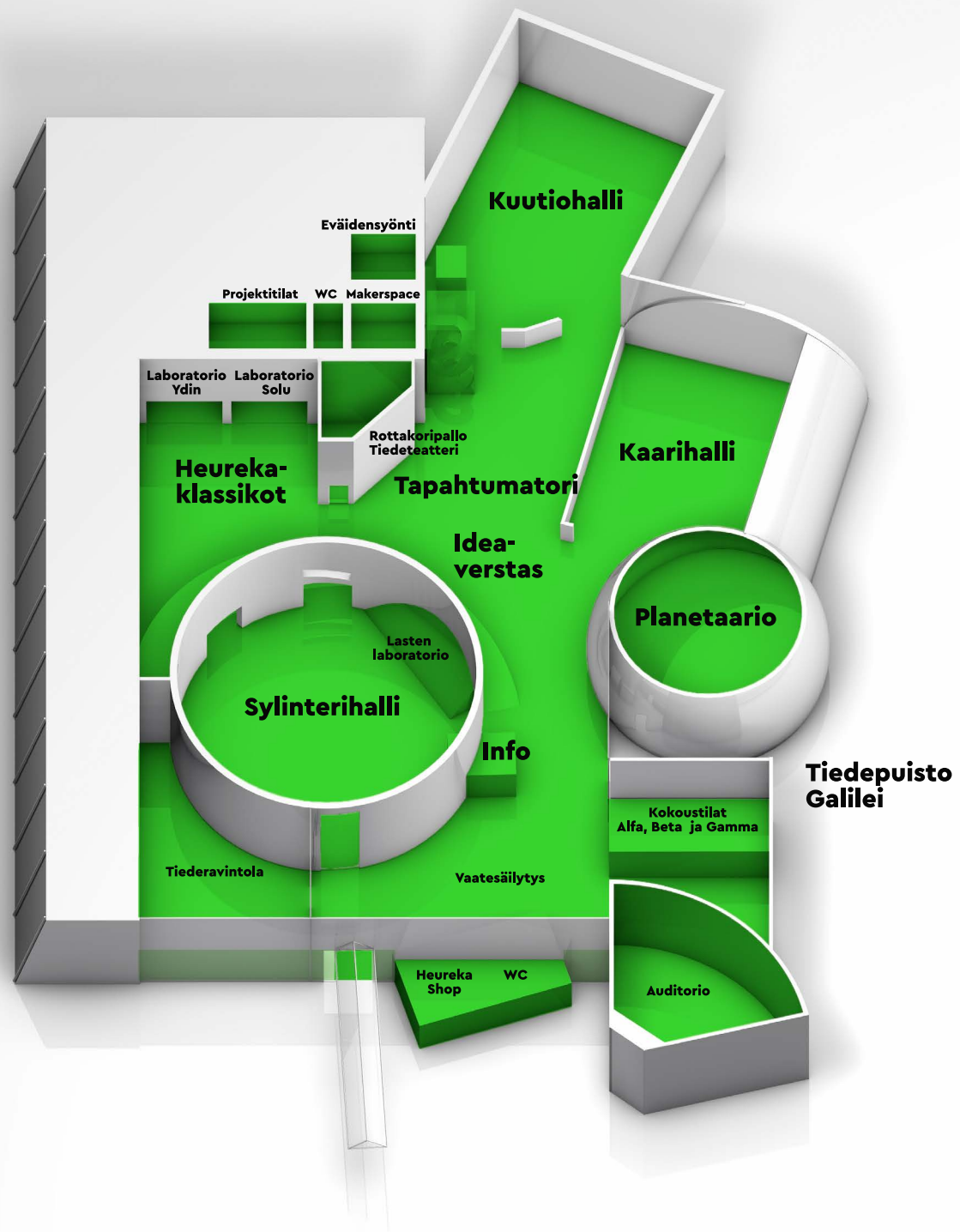
Azerbaidžanin pääkaupungissa Bakussa on ollut koe-luontoisesti avoinna maan ensimmäinen tiedekeskus Steam Innovation Center, jonne HOP myi kokoelman Heureka näyttelykohteita vuonna 2022.

Lisäksi vuoden 2023 aikana toteutettiin tiedeteatterikou-lutusta Vizium-tiedekeskuksessa Latvian Ventspilsissä.

HOP:n vuokraamien ja myymien näyttelyiden kävijämäärät vuonna 2023,
yhteensä 640 019 kävijää

Heureka, suomalainen tiedekeskus

Tikkurila | Tiedepuisto 1

PL 166 | 01301 Vantaa

Puh. (09) 85799

info@heureka.fi | www.heureka.fi